

Møte mandag den 27. januar kl. 12

President: K a r i L i s e H o l m b e r g

D a g s o r d e n (nr. 42):

1. Interpellasjon fra representanten Bendiks H. Arnesen til landbruksministeren:
«Verdiskapingsprogrammet for norsk matproduksjon har nå virket i to år. Via jordbruksavtalen er det i 2001 og 2002 bevilget 140 mill. kr til programmet. I 2003 er det avsatt 95 mill. kr. Bevilgningene skjer altså over jordbruksavtalen. Formålet er å styrke gårdbrukernes inntekter gjennom nyskaping. Fra flere hold hevdes det at det er svært vanskelig for gårdbrukere, enten enkeltvis eller i samarbeid, å få støtte fra verdiskapingsprogrammet. Det hevdes at systemet er byråkratisk, og at SND i for liten grad tar hensyn til småskalavirksomhet. Det hevdes videre at samvirkeorganisasjonene i landbruket får en for stor andel av bevilgningene til ordinær produktutvikling. Jeg går ut fra at statsråden har en oppfatning av hvordan programmet har virket de to første årene.
Hvordan vil statsråden innrette verdiskapingsprogrammet i 2003 og i årene som kommer?»
2. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å avvikle dagens system med dokumentert egenkontroll for ansvarlige foretak og i stedet etablere en ordning der tiltakshaver har rett til å engasjere enten kommunen eller annen uavhengig byggkontrollør til å forestå det nødvendige faglige tilsynet med tiltakets kvalitet og fremdrift.»
3. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen sørge for at forenklingsutvalget som ble nedsatt 15. mars 2002, øker tempoet i sitt arbeid og avlegger endelig innstilling ved utgangen av 2003.»
4. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for fastsetting av gebyrnivået for behandling av byggesaker i kommunene.»
5. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag slik at ved avslag på byggesøknad får søker refundert byggesaksgebyret i sin helhet.»
6. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endringer i plan- og bygningsloven som i hensiktsmessig grad er basert på bestemmelsene i loven slik den var før 1. juli 1997, dersom det ikke innen utgangen av 2003 foreligger en evaluering av lovreformen som klart påviser at kvaliteten på bygg er blitt vesentlig bedret som en følge av lovreformen fra 1995.»
7. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å innføre en maksimal tidsfrist på 2 uker for kommuner til å oversende klagesaker etter plan- og bygningsloven til fylkesmannen.»
8. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre en frist på maksimalt 2 uker for Fylkesmannens behandling av saker der en klage har gitt utsatt iverksetting.»
9. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en presisering i plan- og bygningsloven av hvilken type tiltak som skal defineres som enkle tiltak og behandles etter § 95 b – Enkle tiltak.»
10. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forenkle § 93 slik at færre tiltak blir søknadspliktige.»
11. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å utvide meldingsordningen til å omfatte mindre og enkle tiltak til næringsmessig og privat bruk med bruttoareal inntil 300 m².»
12. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å reetablere ordningen med kommunal byggkontroll ute på byggeplassene for mindre private tiltak som bolighus.»
13. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forenkle og redusere antall funksjoner som krever ansvarsrett.»
14. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å redusere antall tiltaksklasser fra 3 til 2.»
15. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å tilbakeføre mer myndighet til tiltakshaver slik at denne selv kan stå ansvarlig for søknad og kontroll på egne private tiltak.»

16. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å avvikle det sentrale registeret for godkjenning av ansvarlige foretak og i stedet tilrettelegge for at bransjen selv i egen regi kan opprette et sentralt bransjeregister der foretakene på frivillig grunnlag er oppført med sine dokumenterbare kvalifikasjoner.»

17. Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag slik at dispensasjoner gis en varighet på 10 år.»

18. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fastsette i forskrift at midlertidig brukstillatelse skal gis innen en uke.»

19. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fastsette regelverk med ikrafttredelse senest 1. juli 2004, for bortfall eller reduksjon av byggesaksgebyr ved brudd på tidsfrister.»

20. Referat

Presidenten: Representanten Silja Ekeland, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Hordaland fylke, Pål Berrefjord, har tatt sete.

Det foreligger tre permisjonssøknader:

- fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling 2003-sesjon, 1. del, i Strasbourg, foreligger søknad, undertegnet av delegasjonens konstituerte leder, stortingsrepresentant Øystein Djupedal. Søknaden gjelder permisjon i tiden fra og med 27. januar til og med 29. januar for representantene Olav Akselsen, Øystein Djupedal, Synnøve Konglevoll, André Kvakkestad, Per Erik Monsen og Elsa Skarbøvik
- fra representanten Raymond Robertsen om permisjon i tiden fra og med 27. januar til og med 13. februar for etter invitasjon å delta på studietur med International Visitor Program, til USA
- fra representanten Per Ove Width om permisjon i tiden fra og med 27. januar til og med 29. januar for å delta i møter i regi av NATOs parlamentarikerforsamling, i USA

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Akershus fylke: Harald Espelund

For Finnmark fylke: Åshild Karlstrøm Rundhaug

For Hordaland fylke: Rita Tveiten

For Troms fylke: Knut Werner Hansen

For Sør-Trøndelag fylke: Jørund Leknes

For Vestfold fylke: Vidar Andersen, Inger Møll og Per Arne Olsen

3. Åshild Karlstrøm Rundhaug, Vidar Andersen og Inger Møll innvelges i Lagtinget for den tid de møter for henholdsvis representantene Raymond Robertsen, Per Ove Width og Elsa Skarbøvik.

Presidenten: Harald Espelund, Åshild Karlstrøm Rundhaug, Rita Tveiten, Knut Werner Hansen, Jørund Leknes, Vidar Andersen, Inger Møll og Per Arne Olsen er til stede og vil ta sete.

Representanten Øystein Hedstrøm vil framsette et privat forslag.

Øystein Hedstrøm (FrP): På vegne av Per Erik Monsen, Lodve Solholm og meg selv vil jeg fremme forslag om nye og enklere regler for avgiftsfri innførsel av reisegods, slik at kvoten for kjøtt og kjøttprodukter settes til ti kilo uten å omfattes av ost og förvarer.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Interpellasjon fra representanten Bendiks H. Arnesen til landbruksministeren:

«Verdiskapingsprogrammet for norsk matproduksjon har nå virket i to år. Via jordbruksavtalen er det i 2001 og 2002 bevilget 140 mill. kr til programmet. I 2003 er det avsatt 95 mill. kr. Bevilgningene skjer altså over jordbruksavtalen. Formålet er å styrke gårdbrukernes inntekter gjennom nyskaping. Fra flere hold hevdes det at det er svært vanskelig for gårdbrukere, enten enkeltvis eller i samarbeid, å få støtte fra verdiskapingsprogrammet. Det hevdes at systemet er byråkratisk, og at SND i for liten grad tar hensyn til småskalavirksomhet. Det hevdes videre at samvirkeorganisasjonene i landbruket får en for stor andel av bevilgningene til ordinær produktutvikling. Jeg går ut fra at statsråden har en oppfatning av hvordan programmet har virket de to første årene.

Hvordan vil statsråden innrette verdiskapingsprogrammet i 2003 og i årene som kommer?»

Bendiks H. Arnesen (A): Målsettingen med Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon er å sikre et levedyktig landbruk og levende bygder. Programmet har som mål å støtte gode modeller for utvikling og produksjon av nye produkter, gode ideer til produksjonsutvikling, produksjon og markedsføring, og andre tiltak for å produsere og selge varer som øker den lokale og regionale verdiskapingen, bygd på norske råvarer.

Da tidligere landbruksminister Bjarne Håkon Hanssen lanserte verdiskapingsprogrammet, ble det godt mottatt over hele landet, og mange er i gang med gode prosjekter. Norsk Bonde- og Småbrukarlag har vært en aktiv på-

driver for programmet, og fra det holdet blir dette sett på som et svært viktig bidrag for å sikre en framtidig landbruksproduksjon over hele landet.

I Norge har vi jo rike mattradisjoner og en matkultur som er utviklet i hver eneste bygd landet over. Vi kan allerede nå se at disse særegenhetene slår an, og at forbrukerne gjerne betaler mer for nisjeproduktene enn for de produktene som er masseprodusert. Jeg tror vi bare kan se begynnelsen på dette nå.

Når jeg nå tar dette opp i en interpellasjon, er det ikke for å angripe landbrukssamvirket på noen måte. Jeg er av dem som ser på landbrukssamvirkets virksomhet som et av virkemidlene som kan sikre produksjon og leveranser av landbruksvarer, uansett hvor i landet det foregår.

Jeg er derimot opptatt av at verdiskapingsprogrammet skal fungere slik det er ment å fungere, altså at det bidrar til å øke den lokale og regionale verdiskapingen. Her må selvfølgelig landbrukssamvirket kunne delta som aktør eller i samarbeid med de lokale aktørene. Dette har da også landbrukssamvirket bidratt til, bl.a. gjennom sin satsing på de anerkjente Thulefjord-produktene i Bodø.

Det som derimot uroer meg, er at jeg som medlem av næringskomiteen får ganske mange frustrerte innspill fra nisjebedrifter som er i gang eller er i etableringsfasen. Dette er aktive gründere som sliter med det de oppfatter som byråkratiske regelverk, eller med å få aksept for at den produksjonen de skal i gang med, er en reell verdiskaping og ikke bare en verdikaping, som noen har hevdet at det er.

Jeg tar slike signaler på alvor, og jeg tror faktisk ikke at vi skal overse slike innspill fra aktører som prøver å få noe til ute i Bygde-Norge. Dette er folk som er bofaste, og som oftest fra før driver med landbruksproduksjon i den bygda eller den regionen de vil etablere denne nisjebedriften. Dette er aktører som har produsenter av råvarer i ryggen, og som ser på nisjebedriften som viktig for sin framtidige drift.

Jeg har lyst til å nevne et par eksempler på bedrifter som jeg har vært i kontakt med, og som hver på sin måte har møtt byråkratiske problemer som har begrenset deres lønnsomhet eller mulighet til å komme i drift.

I Lyngen i Troms er Solvik Gård AS, som er et fellesskap av bønder og reineiere, i ferd med å etablere en slik bedrift, men etter lang tid og med grundig dokumentasjon føler disse aktørene at de ikke er kommet et skritt nærmere en etablering enn da de begynte, og de begynner å gå trøtt.

Ifølge etablererne er det anlegget som skal bygges, EU-godkjent, og de har fått alle slike detaljer på plass. De mener selv at grundige vurderinger av råstofftilgang, marked og økonomi tilsier at bedriften er liv laga, og at dette vil styrke råvareprodusentene i regionen.

Problemet er at de ikke kommer gjennom hos SND, og at de stadig får nye spørsmål og krav om dokumentasjon som de mener er dokumentert til fulle for. De hevder altså at de verken får tilslag eller avslag hos SND, men bare nye spørsmål og krav. Dette gjør at aktørene må bruke store summer på denne delen av jobben, og at de taper viktig tid for å komme i gang. De hevder også at de

får sprikende signaler om hva verdiskapingsprogrammet kan bidra med, og om programmet f. eks. kan kombineres med BU-lån og tilskudd.

Mitt spørsmål er: Hva er det som gjør at slike problemer oppstår, og hva kan gjøres for at slike aktive aktører kan komme videre uten for store tap av økonomi og kostbar tid?

Jeg har også lyst til å nevne et annet eksempel. I høst var næringskomiteen på besøk i Sogn og Fjordane. Her besøkte vi Bakke Gardsmat i Holmedal. Dette er en igangværende familiebedrift som produserer nisjeprodukter som er svært ettertraktet og anerkjent i vide kretser. Bedriften er etablert på Bakke Gård, men til tross for at anlegget inneholder et moderne slakteri, må dyrene fra denne gården fraktes til annet slakteri for slaktning. Dette skyldes at bedriften ennå ikke har fått sin godkjenning av dette lille, men helt moderne slakteriet. Ifølge eieren er alle krav til standard på slakteriet etterkommet.

Denne manglende avklaringen på godkjenning skaper både praktiske problemer og store økonomiske tap for bedriften. Bedriften har også planer om å skaffe en bil som kan frakte dyr som er avlivet, fra andre gårder til slakteriet, men heller ikke dette er det kommet avklaringer på. Selv ved nødslaktning kan ikke en slik løsning brukes i dag på grunn av manglende godkjenning. Også her opplyses det om sprikende signaler fra de myndighetene som har ansvaret for godkjenningen, og det oppfattes som om at manglende avklaring i hovedsak skyldes manglende vilje.

Jeg tror neppe at det er bare jeg og andre representanter i næringskomiteen som har fått slike henvendelser og slike eksempler presentert. Jeg har derfor lyst til å spørre statsråden om dette er signaler også han får. Er det for mange som sliter med finansiering og regelverk i forbindelse med verdiskapingsprogrammet, eller er det ikke slik? Kan slike startvansker undergrave det som var hensikten med verdiskapingsprogrammet, slik at målene ikke kan nås?

Det er et oppriktig ønske om at vi fortsatt skal ha levende og produserende bygder i dette landet, og det er det som var hele hensikten med verdiskapingsprogrammet. Jeg håper at denne målsettingen står klippefast, og at statsråden snarlig vil gjøre grep som avklarer om det er slik som disse eksemplene viser, og eventuelt sette inn de tiltak som er nødvendige for å rette på forholdet.

Et gammelt ordtak sier at det ikke er røyk uten ild. Jeg har den tillit til befolkningen i våre bygder og til våre sindige bønder at de ikke konstruerer opp problemer som ikke er der. Derfor synes jeg det er en plikt for oss som politikere å få verdiskapingsprogrammets målsettinger på skinner igjen dersom det er noe som har sviktet i noen av leddene. Derfor imøteser jeg statsrådens klare svar og sterke engasjement, slik at vi kan komme videre med dette viktige prosjektet for Bygde-Norge.

Statsråd Lars Sponheim: Bakgrunnen for Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon er Stortingets behandling av St.meld. nr. 19 for 1999–2000 Om norsk landbruk og matproduksjon. Landbruksdepartementet fulgte

opp komiteens innstilling ved jordbruksoppkjøret i 2000, hvor det ble satt av 100 mill. kr til et verdiskapingsprogram for norsk matproduksjon for 2001. Verdiskapingsprogrammet for mat ble altså initiert av Stortinget etter en stortingsmelding framlagt av Bondevik I-regjeringen.

Programmet er planlagt med en tidshorisont på ti år. Fase I er nettopp avsluttet, og jeg er derfor akkurat nå i gang med å vurdere resultatene og i lys av disse legge et løp for fase II, som vil vare fra 2003 til 2005.

Hovedmålet for Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon er å bidra til høyere verdiskaping både innenfor primærproduksjon og foredling. I fase I har dette medført at det er lagt vekt på å legge til rette for primærprodusenter og næringsmiddelbedrifter som utvikler spesialiserte matvarer av høy kvalitet for salg i markeder med høy betalingsvillighet. Målet med dette er økt verdiskaping for primærprodusentene.

Det er samtidig viktig å se Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon i sammenheng med alle tiltak og virkemidler som Landbruksdepartementet har iverksatt for å skape en størst mulig verdiskaping innen landbruket med utgangspunkt i de samlede ressursene i distriktene. Eksempler på slike tiltak er bygdeutviklingsmidlene, konkurransestrategier for norsk mat og Verdiskapingsprogrammet for skog og trevirke.

Programmet har vært operativt i to år. Det har vært organisert med en styringsgruppe som har bestått av representanter fra bondeorganisasjonene, næringsmiddelindustrien, den regionale landbruksforvaltningen og gründere innen næringen. SND har hatt det koordinerende og utøvende ansvaret for verdiskapingsprogrammet. I dette arbeidet har SND etablert et programsekretariat i Oslo som bistår og koordinerer gjennomføringen av programmet overfor SNDs regionale kontorer. Landbruksdepartementet ser det hensiktsmessig at SND også skal stå for den videre driften av programmet, ikke minst med utgangspunkt i at de også har operatøransvaret for de andre næringsutviklingsmidlene som ligger under Landbruksdepartementet.

Ved etableringen av Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon ble det lagt stor vekt på oppfølgingen av programmets mål. I denne sammenheng ble Samfunns- og næringslivsforskning AS engasjert for å evaluere gjennomføringen av fase I av programmet.

De sier følgende:

«Prosjektporteføljen etter første driftsår synes langt på vei å reflektere det som var intensjonen med VSP-mat. Programmet har bidratt til å sette i gang prosjekter som skal være nyskapende, og som involverer sammenslutninger av primærprodusenter og næringsmiddelbedrifter.»

Ifølge Samfunns- og næringslivsforskning, SNF, har verdiskapingsprogrammet skapt til sammen seks arbeidsplasser pr. bevilget million, med andre ord ca. 130 arbeidsplasser i 2001, og hvor det ventes tilsvarende resultater for 2002. På dette området vil jeg understreke at dette er et særdeles godt resultat i forhold til hva SND kan vise til for andre tilsvarende ordninger som de forvalter.

Det er i enkelte sammenhenger blitt hevdet at det for gårdbrukeren, alene eller sammen med andre gårdbrukere, er vanskelig å få støtte fra programmet. Ved etableringen av Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon ble det tatt en prinsipiell avgjørelse om at målgruppen for programmets satsing på nyskaping og bedriftsutvikling er sammenslutninger av primærprodusenter, produsentnettverk og næringsmiddelbedrifter som samarbeider med primærprodusentene. Denne beslutningen er bl.a. tatt med utgangspunkt i at Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon inngår som en del av det totale tilbudet av virkemidler som retter seg mot nyskaping på bygdene, og at i tilfeller hvor det er én søker, vil dette kunne finansieres gjennom bruk av bedriftsrettede bygdeutviklingsmidler.

Spørsmålet om de store aktørenes rolle, og da særlig samvirkeorganisasjonenes rolle, er viktig. Det har ikke vært intensjonen med programmet at disse skulle få støtte til ordinær produktutvikling. Jeg ønsker å fokusere på at deres deltakelse i programmet må komme de små aktørene og primærprodusentene til gode, bl.a. ved at prosjektene bidrar til å åpne nye markeder, kompetanseoverføring og gjennom økt produsentpris.

Av søknadene som har kommet til programmet, avtegner det seg to hovedtyper prosjekter. For det første er det prosjekter der relativt små aktører bygger opp alt fra grunnen av. Dette dreier seg ofte om gårdsmatprodusenter eller små næringsmiddelbedrifter. Disse har ofte knapp tilgang på risikokapital. For det andre er det prosjekter knyttet opp til store, etablerte aktører gjennom eierskap eller tett samarbeid. Prosjekter med tilknytning til eksisterende aktører i næringen, i mange tilfeller samvirkebedrifter, har flere fordeler, f.eks. tilgang på kompetanse og produksjonsanlegg og raskere tilgang til butikkhyllene. En uønsket effekt ved å støtte slike prosjekter kan være at store aktører styrker sin posisjon og dermed kontroll på bekostning av små aktører.

Utgangspunktet for programmet er at vi ønsker økt verdiskaping i næringen, og ved tildeling av støtte til prosjekter har det selvsagt blitt lagt vekt på dette. Dette kan ha ført til at små aktører ikke har fått støtte. Prioritering mellom det vi litt forenklet kan kalle store og små prosjekter, er derfor en sentral utfordring i den videre utvikling og styrking av programmet. På den ene siden har de store aktørene større sjanse for å lykkes, på den andre siden har de små størst finansierings- og kompetansebehov. Et overordnet mål med støtten fra verdiskapingsprogrammet vil uansett være at den skal bidra til å øke verdiskapingen på gården, hos primærprodusenten. Det står fast.

I fase II vil jeg legge vekt på å forbedre rutinene for tildeling av støtte og spisse programstyrets rolle mot arbeid med strategisk utvikling av programmet. De nye rutinene innebærer bl.a. at beslutningsprosedyrene for Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon fra 2003 skal følge SNDs normale beslutningsprosedyrer. Det betyr bl.a. at de regionale SND-kontorene vil bli mer delaktige. Jeg forventer at disse endringene vil gjøre beslutningsprosessen mindre byråkratiske, og at behandlingstiden på søknader derfor går ned.

I året som har gått, er det i samarbeid med SND blitt arbeidet med å få synliggjort og systematisert hindringer som flere etablerere av mindre næringsmiddelbedrifter har pekt på. Tiltak for å redusere eller fjerne disse hindringene er nå under utforming og vil foreligge gjennom en handlingsplan i løpet av våren. Det skal bli lettere å etablere nye matbedrifter etter denne handlingsplanen.

I løpet av kort tid vil det oppnevnes et styre for programmets fase II. Det nye programstyret skal bestå av personer med høy faglig kompetanse og kjennskap til næring og marked. Det er dette som ligger til grunn for oppnevning av styret. For å unngå sammenblanding av roller og interessekonflikter vil det ikke være representanter direkte fra næringsmiddelbedrifter i styret.

Styret vil, til forskjell fra fase I, ikke lenger behandle enkeltsaker. Det vil arbeide strategisk med å utvikle programmet, samt sørge for at programmet administreres i tråd med dets mål og strategier. På bakgrunn av de vurderingene som det avtroppende programstyret har gjort, samt den uavhengige evalueringen, vil jeg be det nye styret gjennomgå og revidere strategiene for programmet.

For å få et effektivt og utviklingsorientert programstyre er det viktig at det føler eierskap til programmet. Jeg ønsker også at styringsgruppen i langt større grad enn til nå skal arbeide med å profilere programmet mot sine miljøer og samfunnet for øvrig. Gode tiltak må løftes fram, og det må skapes entusiasme i næringen.

Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon skal fortsatt ha som hovedmål å bidra til høyere verdiskaping både innenfor primærproduksjon og foredling. Satsing på nyskaping i landbruket, særlig knyttet til matproduksjon, er viktig for norsk landbruks framtid. Vi trenger flere ben å stå på. SNF sier i sin evaluering at de anbefaler en noe høyere risikoprofil i programmet, noe som kan innebære økt fokus mot små, uavhengige produsenter og i noen sammenhenger mer umodne prosjekter. Det anbefales også å videreutvikle markedsføringsarbeidet overfor potensielle søkere for å stimulere utvikling av ideer og for å unngå at programmet med tiden forsvinner i mengden av virkemidler. Dette tror jeg er riktig, og vil være viktige signaler til det nye styret. Ut fra dette har jeg tro på at Verdiskapingsprogrammet for matproduksjon skal være et viktig bidrag for å få til nyskaping i næringen.

For å svare konkret på noen av de spørsmålene som ble reist av interpellanten, vil jeg si at med det svaret jeg nå refererer til, den dokumentasjonen av hvilke prosjekter, spredt over hele landet, et veldig stort antall småskalaprosjekter, som det er gitt midler til, er det ikke grunnlag for å melde det behovet som interpellanten her gjorde, om å få prosjektet på skinner igjen. Dette lever nå slik det er tenkt.

Nå er det slik at det er meget vanskelig å gå inn i en konkret saksbehandling fra Stortingets talerstol. Det ligger ofte mye mer knyttet til konkrete saker enn det som kanskje er kjent, og som det er grunnlag for å snakke om fra denne talerstolen. La meg si det slik at jeg har opplevd både som landbruksminister og også tidligere som næringsminister og ansvarlig for mange SND-prosjekter, at det alltid vil være misfornøyde søkere der ute. Det lig-

ger ofte flere realiteter bak dette som ikke kommer fram. Men svært mange småprodusenter får støtte fra dette programmet.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er glad for at statsråden presiserer målsettingen med verdiskapingsprogrammet, men mitt spørsmål er om dette i praksis fungerer slik vi hadde forutsatt. Statsråden sier at intensjonene er fulgt opp, og viser til resultatene. Jeg er glad for at man kan vise til resultat i forhold til programmet. Men jeg tar de signalene som er kommet fra forskjellige steder i landet og fra viktige distrikt, som tegn på at noe må være feil når man får slike innspill. Det er jo slik at alt må henge sammen for at man skal få denne økte effekten, for at den skal komme til syne. Økonomi og regelverkets praktisering er helt avgjørende for at vi skal få dette til.

Jeg er opptatt av at folk som bruker all sin kapital og hele sin arbeidstid og fritid på dette, ikke skal miste motet og gi opp. Den signaleffekten som ligger i det, kan etter mitt syn skade dette programmet, slik at vi snart er tilbake til det gamle bulksystemet igjen. Derfor er jeg ikke her og nå opptatt av å be om at statsråden skal drive saksbehandling. Jeg er opptatt av at statsråden skal gå inn og se på helheten i hvordan dette fungerer, ikke bare se på de glansbildene og de resultatene som statsråden her viste til, men også gå igjennom og vurdere om argumentene for å avslå er til stede når det gjelder dem som har fått disse avslagene. Jeg er opptatt av at dette skal komme hele Bygde-Norge til gode.

Jeg vil også be statsråden om å si litt om regelverket for slaktning. Statsråden var inne på det i en tidligere interpellasjon som gjaldt mobile slakteri. Så vidt jeg kan huske, sa statsråden da at man skulle gå igjennom regelverket for å se på at dette kunne fungere så smidig som mulig. Jeg har lyst til å spørre: Hva har skjedd med den saken så langt, og kan vi forvente oss at det blir gjort forklaringer som også gjør det enklere å drive slik virksomhet ute i distriktene? Jeg ber statsråden følge på her. Vi trenger alle de gründerne og nisjeprodusentene vi kan få ute i Distrikts-Norge.

Statsråd Lars Sponheim: La meg først si at jeg tror jeg har en noe annen virkelighetsoppfatning enn interpellanten. For det første ved at han sier at det er en fare for at vi går tilbake til det gamle bulksystemet igjen. Ja, vi er i det gamle bulksystemet, det er det som dominerer totalt med de store aktørene, og vi er helt i starten med å klare å skape et mangfoldig mattilbud. Disse to første årene er de to første årene av verdiskapingsprogrammet hvor vi er i gang med dette, og jeg tror vi skal dele dette prosjektet med Stoltenberg-regjeringen. Derfor tror jeg både interpellanten og jeg har interesse av at vi ikke skal gjøre det vanskeligere å lykkes videre i dette programmet, fordi det er slik at programmet på mange måter er kommet godt i gang.

Det er et utall av prosjekter, småprosjekter, rundt omkring over det ganske land, som har fått penger fra pro-

sjektet, og som det rapporteres om er godt i gang med å utvikle et mer mangfoldig mattilbud. Det handler om at vi selvsagt skal lykkes med det, og veldig mye mer enn bare verdiskapingsprogrammet. Det handler om det generelle regelverket, ikke minst hele næringsmiddelregelverket. Små matbedrifter har på den ene siden de samme problemer som alle andre bedrifter har i forhold til regelverk, skatteregler, skjemaveldet og alt dette, og i tillegg får man et veldig omfattende og vanskelig tilgjengelig regelverk som delvis er initiert fra Brussel når det gjelder næringsmiddelsiden. Så det er på en måte dobbelt vanskelig å starte matbedrifter. Det arbeider vi for fullt med på flere måter, bl.a. gjennom denne handlingsplanen og ikke minst gjennom det nye mattilsynet som vil bli etablert fra 1. januar 2004, som skal bli meget mer profesjonelt i å ha et helhetlig opplegg for hvordan det skal kunne gå an å komme igjennom den muren av kompleksitet som mange møter når det gjelder hele næringsmiddelsiden. Derfor er det ikke slik at det er en fare for at vi går tilbake til bulksystemet. Jeg tror vi er i starten på å skape et mye mer mangfoldig norsk landbruk, som må være mer enn de store nasjonale merkene med nasjonale resepter. All ære til Gilde, Tine og Prior – de har en viktig jobb å gjøre. Men jeg håper vi i framtiden skal få mange konkurrenter til dem, basert på småprodusenter og litt større produsenter, og det tror jeg norske forbrukere ønsker og fortjener.

Så til spørsmålet om mobile slakteri. Vi vet jo at bak interpellasjoner ligger det ofte litt konkrete ting. Det var slik at vi hadde en tilsvarende interpellasjonsrunde omkring mobile slakterier for en tid tilbake, og da var det et annet konkret prosjekt som lå bak, et prosjekt på Hadeland. Det er det gitt tillatelse til fra oss. Og jeg legger ikke skjul på at vi ved å si ja til det – mot en del faginstansers råd – valgte å gå på yttergrensen av hva EØS-regelverket tillater. Det er meget mer faglig komplisert å reise rundt med en notorisk smittekilde som et mobil slakteri er, enn å ha et etablert slakteri hvor man bringer dyr inn og slakter dem, og dermed kan ha full kontroll med spredning av smitte. Det tror jeg det er lett å forstå. Men vi har sagt ja til mobile slakterier innenfor reinslakting, og vi har sagt ja til ett på Hadeland. Det er å presse EØS-regelverkets yttergrenser.

Jeg er innstilt på å ha en slik fleksibel holdning også til nye prosjekter hvis det kan forsvares faglig i forhold til regelverket vårt når det gjelder sunn og trygg mat for alle.

Bjørn Hernæs (H): Det er med udelt glede jeg konstaterer at vi har fått prosjekter i gang som skaper optimisme i norsk landbruk. Det har det ikke vært for mye av. Jeg tror ikke interpellanten har noe ønske om noe annet heller, selv om det av og til var tilløp til at problemene ble understreket sterkere enn alle de mulighetene som ligger i utviklingen.

Jeg er også veldig glad for at selve begrepet «niseproduksjon» er blitt et begrep som det nå er salongfåhig å bruke. I en lang periode har det vært slik at det nettopp har vært sett på som et fyord å snakke om at det er mulig

å gjøre ting annerledes enn det de store aktørene gjør. Og alle vi som tidvis spiser andre steder enn hjemme, ser at man kan få i seg det samme antall kalorier til en veldig variabel pris, men for produsenter av maten har det nesten ikke vært mulig å kunne få lov til å ta ut en høyere pris selv om man har hatt forbrukere eller avtakere som har vært villige til å betale en høyere pris.

Jeg er også helt enig i det interpellanten sa, og som statsråden understreket, at dette ikke skal være noe angrep på landbrukssamvirket. Det er det slett ikke noen grunn til. Men det er heller ingen tvil om at vi fra Stortingets side har uttrykt et nokså klart ønske om å skape konkurranse til landbrukssamvirket, og det var et inntrykk i den aller første fase også av dette programmet at det var de store aktørene som forsynte seg av løvens lott, også når det gjaldt dette programmet. Der har i hvert fall jeg fått tilbakemeldinger som tyder på at dette er snudd rundt. Interpellanten hadde møtt produsenter som har hatt problemer. Jeg har hatt gleden av å snakke med folk fra f.eks. Lofotmat, fra Grøstad Gris og fra Hemsedal Meieri, som nettopp berømmer SND for at det nå er snudd rundt på det som vi så tidlig i denne fasen, og gir støtte til gode ideer som ser ut til å stå godt på egne bein.

Vi får vel også for ordens skyld nevne at det også her ligger nok byråkratiske hindre og et regelverk som ikke er ukomplisert, som statsråden var inne på. Det er ikke så veldig lenge siden nesten det eneste som stod på dagsordenen når man diskuterte matproduksjon, var matvaresikkerhet, dyresykdommer og dyrevelferd, som vi selvsagt skal fortsette å diskutere. Men vi må nok finne oss i, uten at jeg på noen måte skal forsvare det at vi har et regelverk som er byråkratisk – jeg vet at statsråden går i motsatt retning – men vi skal ha et regelverk som gjør at vi har forutsigbarhet i forhold til at vi har med biologisk produksjon å gjøre, som ikke er helt uproblematisk i nokså mange sammenhenger.

Så avslutningen er: Dette er et fint tiltak. Det er i ferd med å bli en suksess. Det er oppsiktsvekkende, etter det jeg kjenner til, at man skaper seks arbeidsplasser pr. 1 mill. investerte kroner. Det er ikke i mange industrier man finner en tilsvarende verdiskaping.

Øystein Hedstrøm (FrP): Det er prisverdig at interpellanten har grepet fatt i problematikken knyttet til verdiskapingsprogrammet. Da næringskomiteen behandlet landbruksmeldingen, St.meld. nr. 19 for 1999-2000 og verdiskapingsprogrammet for ca. to og et halvt år siden, ble det bl.a. understreket betydningen av å fjerne flaskehals for å få til nyskaping og kompetanseutvikling knyttet til småskalaproduksjon og -produsenter og det jeg vil kalle for lokale entreprenører.

Da verdiskapingsprogrammet ble lansert med brask og bram, skulle det være tiltak som skulle bidra til økt mangfold og, ikke minst viktig, involvere miljøer som i utgangspunktet ikke fullt ut hadde egne økonomiske ressurser til innovasjon og nyskaping helt frem til det ferdige og salgbare produktet.

Siktemålet var ikke at dette skulle bli en omstillingsstøtte til samvirkebedriftene for økt prioritering av nise-

produkter eller å touche inn på bulkproduksjon. Noen uttrykte på et tidlig stadium i denne prosessen bekymring for at krav om tilknytningsform til bonden ville føre til en fordelsbehandling av nettopp samvirkebedriftene, som har denne via sin eierform. Det er uheldig hvis aktørene selv indirekte kan ha påvirkning på hvordan midlene tildeles. Det er ikke forsvarlig med styringsformer som gir noen aktører klare påvirkningsmuligheter andre ikke har, som grunner i et regelverk.

SND forvalter midlene til verdiskapingsprogrammet, men støtter seg til råd fra programstyret. Skal SND bevare sin troverdighet som et profesjonelt virkemiddelapparat, må det ryddes opp i dette. For Fremskrittspartiet betyr det at private bedrifter kan slippes til uten at det skal være en slags underliggende tvang om å samarbeide med samvirkebedriftene. De store landbruksmonopolenes tid må være forbi. Knoppskyting må bl.a. finne sted hos de mange små initiativtakere over det ganske land gjennom sunn konkurranse.

Det aller viktigste i denne prosessen er hva den selvstendige næringsdrivende selv klarer å skape og videreutvikle, gjerne sammen med andre, som kan bidra til suksess. Skal norske produsenter henge med i konkurransen, kommer vi ikke utenom en bevisst satsing på kvalitet i alle ledd. Selv i dag er mange forbrukere villige til å betale høy norsk toll for å få tak i utenlandsk kvalitetsmat. Det er et tankekor.

Likevel er det viktig å være klar over at utvikling av spesialiteter til helg og fest ikke kan løse de betydelige problemer landbruket står oppe i, men det kan gi muligheter for noen. Resten av landbruket må også virke i en retning som belønner nytenkning og kvalitetsarbeid. Vi må utvikle et mer robust landbruk generelt, med sterk konkurranse i alle ledd i verdikjeden for matvarer.

Karin Andersen (SV): Verdiskapingsprogrammet for landbruket er viktig, ja, jeg vil si at det er svært viktig, fordi det er nødt til å skje forandringer innenfor norsk landbruk. Og det er innenfor disse områdene som verdiskapingsprogrammet peker på, det er viktig å få det til. Norge kan aldri bli billigst på store kvanta og bulk. Jeg er enig med landbruksministeren i at det er der vi er ennå. Problemet er at det ikke går fort nok å utvikle nye produkter. Det har hittil vært en litt halvhjertet strategi. Og jeg er nok litt forundret over at landbruksministeren er så pass avvisende til at folk stanger i systemet når han er landbruksminister, men når andre er det, er det ikke måte på hvor mye problemer bedriftene møter. Jeg ønsker at vi kunne være litt mer åpne på det. Noen av de konklusjonene landbruksministeren trakk, pekte vel også i retning av at man måtte gjøre dette enklere. For at dette skal lykkes, må det være en helhjertet strategi som må peke mot at gevinsten skal ligge igjen lokalt. Nisjer er ikke nødvendigvis noe smått. Jeg skulle ønske at vi snakket mer om kvalitetsprodukter, for det er det dreier seg om, og det tror jeg det er et langt større marked for enn det som blir brukt i dag.

Jeg tror også at markedsordningene er undervurdert. Jeg har sagt dette før fra denne talerstolen, men jeg gjen-

tar at jeg har prøvd å leke «Frøken Detektiv» noen ganger for å finne bl.a. økologiske produkter og andre produkter, og jeg finner dem ikke. Det er altså altfor lite satsing på å få dette fram til forbruker når det først er blitt lagd. Her tror jeg det er mange som er nødt til å gå i seg selv, og jeg tror ikke Landbrukssamvirket akkurat har vært de viktigste pådriverne for å få dette fram i tide. Her må det altså en massiv satsing til dersom man skal få opp volumet og få produktene fram til forbrukerne, slik at disse blir kjøpt. De satsingene vi har, må fungere slik at både produsentene og forbrukerne må merke det fort, og det må synes. Markedet for matvarer er altså slik at det som vi ikke ser, og det som ikke blir presentert ganske sterkt for oss, det får ikke noe særlig plass.

Så til den delen som gjelder slakterier. Jeg er veldig enig i at fokuseringen på matvaretrygghet sjølsagt er det viktigste. Men jeg vil minne om at det i denne sammenhengen også bør fokuseres på dyrevelferd. Det bør også telle med at det her er snakk om dyr som transporteres over svært lange avstander, i tillegg til at det her kanskje er noen regler som blir ridd vel langt for at dette skal bli forferdelig vanskelig.

Så gleder vi oss over at SND nå skal få ta en større risiko i forbindelse med verdiskapingsprogrammet. Det er helt nødvendig, og det er det dette dreier seg om.

Modulf Aukan (KrF): Eg trur det er riktig det som interpellanten m.a. nemnde i sitt første innlegg, at produktutvikling skal kanaliseras gjennom landbrukssamvirket.

Her har vi fått fleire nasjonalt attraktive merkevarer som har ei særstilling i den norske matmarknaden og blant norske forbrukarar. Eg tenkjer da på Tine og Gilde – eg kan òg nemna Prior – altså bondeåtte samvirkeorganisasjonar som på ein særdeles framsynt måte har makta å profilera dei kvalitetane som ligg i norsk matproduksjon.

St. meld. nr. 19 for 1999-2000, som statsråd Gjønnnes la fram, var eit viktig initiativ, som no er i ferd med å verka.

Som statsråden sa i dag, går dette programmet over ti år. Starten er lovande, og framdrifta ser eg fram til.

Når det gjeld regelverket som gjeld for drift av småskalaforedling, har eg ikkje noko imot at statsråden ser på det.

Det er ein ting i denne debatten som forundrar meg, og det er Framstegspartiet sine stadige angrep på samvirkeorganisasjonane. Her oppfordrar ein på den eine sida det norske folket til å kjøpa billige matvarer i Sverige, for i neste omgang å angripa dei som verkeleg er effektive på området norsk matforedling. Eg skjønar ikkje den logikken. Eg synest det er veldig beklageleg at ein stadig skal angripa gode, norske aktørar.

Vi hadde ein liknande debatt som dette i fjor – ein interpellasjonsdebatt som Torstein Rudihagen reiste – som gjekk på noko av det same som det vi snakkar om no. Eg gler meg over at norske aktørar på ein så framifrå måte har klart å profilera fordelane med god norsk, trygg mat.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg tror nok Bjørn Hernæs tar litt hardt i når han forventer at det er nyskappingsprogrammet som skal bidra til å skape optimisme og framtidstro i norsk landbruk. Jeg for min del tror at lønnsomhet, fritid, faglig fellesskap og troen på en framtid i næringen generelt er langt viktigere enn dette programmet.

Det er særdeles viktig at vi lykkes når programmet er satt i gang. Intensjonen bak programmet er god. Det skal, slik statsråden sa, stimulere til høyere verdiskaping, til nisjeprodukter og til å få flere ben å stå på, ikke for å undergrave samvirket, men nettopp for å dyrke fram mangfold. Det tror jeg er nødvendig. Jeg tror også det i store trekk er grunn til å være fornøyd med den redegjørelsen som landbruksministeren har gitt. Målsettingen for fase 2 høres fornuftig ut. Det å prioritere produsenter som samarbeider, det å desentralisere beslutningsmyndigheter i SND til regionkontorene og det å fokusere på mulige konflikter mellom store og små produsenter er fornuftig.

Interpellantens eksempler viser at det likevel ennå er et stykke fram før programmet fungerer slik som det bør. Det er som statsråden sier, vanskelig å gå inn i enkeltsaker, men ifølge de eksempler som er gitt, høres det ut som om det ennå er et stykke igjen før man er i mål i forhold til å gjøre dette enkelt og i forhold til å unngå tungrodd, byråkratiske systemer.

Når myndighetene lanserer programmer som dette, er det viktig at myndighetene er en medspiller og en pådriver til å lykkes og ikke blir oppfattet som en bremsekloss av dem som skal gjøre seg nytte av denne type programmer. Jeg synes statsråden tenker i riktige baner, og at de justeringer som nå ser ut til å bli gjort i programmet, går i riktig retning. Men det kreves at dette blir fulgt nøye opp også av politisk ledelse i departementet og fra Stortingets side. Derfor bør også statsråden vurdere nøye den tenkingen som ligger til grunn for å oppnevne et styre som skal ha ansvar for å utvikle strategi for programmet. Man bør iallfall ikke slippe den politiske kontrollen med utviklingen i programmet videre framover.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg synes dette har vært en god debatt. Jeg er framfor alt glad for at saken er på dagsordenen og har blitt drøftet her i huset igjen.

Representanten Hernæs sier at jeg fokuserer mer på problemene enn på de positive sidene. Jeg er selvfølgelig veldig glad for at programmet for det meste har virket positivt. Som medlem av næringskomiteen er det vel få som har smakt på så mange nisjeprodukter som det jeg og mine kollegaer i komiteen har gjort, og vi kan underskrive på at det er mye kreativitet rundt omkring. Det er den jeg ønsker å få enda sterkere fram. Jeg ønsker at man ikke skal møte for mange hindringer på veien når det gjelder det produktet man ønsker å utvikle.

Jeg må likevel få gjøre oppmerksom på det som ikke ser ut til å fungere. Jeg er den første til å se at prioriteringer må gjøres. Det har jeg heller ikke sagt noe negativt om. Det jeg er opptatt av, er at etablererne får en behandling i tråd med programmets intensjoner. Ingen av de eksemplene som jeg har trukket fram, dreier seg om priori-

tering av penger, men om hvordan saken behandles, og om hvordan regelverket praktiseres. Det er det de eksemplene jeg har trukket fram, dreier seg om.

Når dette nå skal gjennomgås, må også de negative sidene på bordet, ellers kan ikke resultatet bli bra. Det er dette jeg har ønsket en debatt om. Det er dette jeg har ønsket å få fram. Jeg oppfatter statsråden slik at han vil gå inn i dette. Jeg oppfatter signalene om forenkling og delegering som positive. Jeg har fortsatt stor tro på at dette verdiskapingsprogrammet skal bidra til at vi fortsatt skal ha et aktivt og verdiskapende landbruk ute i Distrikts-Norge, og at vi gjennom det skal beholde levende bygger.

Jeg stiller meg veldig positiv til å samarbeide med statsråden og andre for å finne ut av de problemene som synes å foreligge, og få dem løst, slik at vi kan slippe gründerne fri til å gjøre den innsatsen som vi ønsker de skal gjøre.

Statsråd Lars Sponheim: Jeg vil først si at jeg tar gjerne imot den invitasjonen. Det er helt nødvendig at Regjeringen i godt samarbeid med Stortinget og næringskomiteen stadig forbedrer dette. Det er klart nødvendig. Det jeg er redd for, er å skape en stemning som skyller barnet ut med badevannet, for vi trenger faktisk alle disse gode satsingene som vi nå ser, men jeg føler meg trygg på at i den debatten vil ikke det være tilfellet.

Noen få tall: Så langt i prosjektet har 193 tiltak blitt innvilget. Det innebærer at 65 pst. av søknadene er innvilget. Søknadene har i gjennomsnitt utgjort 1 mill. kr, og det er bevilget ca. 0,7 mill. kr i gjennomsnitt. Når det gjelder samvirkets deltakelse i prosjektet i løpet av disse to årene, har samvirket mottatt 16,2 pst. av midlene. Bare halvparten av det har gått til samvirket alene. Resten har gått til samvirket sammen med private eller lokale interesser. Så samvirket har ingen stor totalandel, selv om det har fått en veldig stor oppmerksomhet.

Jeg er veldig enig i det som representantene Hernæs og Hedstrøm var innom, at dette ikke skal være midler som kan ses på som en slags omstillingsstøtte til samvirket. Prosjekter som blir gjennomført med disse midlene, skal ikke få støtte fra verdiskapingsprogrammet. Det skal være genuine prosjekter som er knyttet til det som er prosjektets formål.

Karin Andersen reiste noen veldig interessante spørsmål, som jeg er grunnleggende enig i. Hovedproblemet for norsk landbruk i dag er at mer av produksjonen må over på produktområder som har det vi økonomer kaller en høyere priselastisitet, der prisen kan følge etterspørsels- og inntektsutviklingen i samfunnet. Det gjør ikke den tradisjonelle volum- og råvareproduksjonen. Det må legges flere verdier inn i produktene, mer markedsføring, en historie, noen miljøverdier og kvaliteter som gjør at forbrukerne er villige til å betale mer etter hvert som forbrukernes evne til å betale mer, øker.

Et eksempel jeg har tro på, som kommer til å bli iverksatt, og som jeg selv tror kan bli viktig, er at vi i Norge i løpet av kort tid vil åpne for å etablere melkeproduksjon utenfor kvotesystemet for dem som ønsker å for-

edle for gårdsmeierier. Det betyr at vi kan få et mye større mangfold av f.eks. spennende oster av ulike merker, som mange savner i Norge, som på ulike måter ikke bare kan bidra til lokal verdiskaping, men framfor alt også berike tilbudssiden på det norske matvareområdet. Det er mange hindringer for å få til dette mangfoldet. Det er en slags monopolkultur rundt mye av samvirket. Det er behov for at også samvirket – jeg vil gjerne bruke denne anledningen til også å si det – ønsker å bidra til at de får flere konkurrenter, og gjerne små konkurrenter, som øker dette mangfoldet. Det tjener alle på. Vi har også behov for å se på regelverket.

La meg til slutt si at vi nå arbeider med å rydde opp i styringssystemene. Det er nødvendig, som vi har vært innom i denne debatten. Jeg har forstått det slik at det ikke er Stortingets vilje at alle skal få innvilget søknadene sine. Det skal være en kvalifisert vurdering i hvert tilfelle. Det betyr også at Stortinget er åpent for at vi tar noe mer risiko, og at vi dermed kan risikere noe mer tap når det gjelder verdiskapingsprogrammet for mat.

Takk for debatten, president.

Presidenten: I like måte.

Da er behandlingen av sak nr. 1 avsluttet.

S a k n r . 2

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å avvikle dagens system med dokumentert egenkontroll for ansvarlige foretak og i stedet etablere en ordning der tiltakshaver har rett til å engasjere enten kommunen eller annen uavhengig byggkontrollør til å forestå det nødvendige faglige tilsynet med tiltakets kvalitet og fremdrift.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1653)

S a k n r . 3

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at forenklingsutvalget som ble nedsatt 15. mars 2002, øker tempoet i sitt arbeid og avlegger endelig innstilling ved utgangen av 2003.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1653)

S a k n r . 4

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for fastsetting av gebyrnivået for behandling av byggesaker i kommunene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1653)

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag slik at ved avslag på byggesøknad får søker refundert byggesaksgebyret i sin helhet.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1653)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endringer i plan- og bygningsloven som i hensiktsmessig grad er basert på bestemmelsene i loven slik den var før 1. juli 1997, dersom det ikke innen utgangen av 2003 foreligger en evaluering av lovreformen som klart påviser at kvaliteten på bygg er blitt vesentlig bedret som en følge av lovreformen fra 1995.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1653)

S a k n r . 7

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å innføre en maksimal tidsfrist på 2 uker for kommuner til å oversende klagesaker etter plan- og bygningsloven til fylkesmannen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1654)

S a k n r . 8

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre en frist på maksimalt 2 uker for Fylkesmannens behandling av saker der en klage har gitt utsatt iverksetting.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1654)

S a k n r . 9

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en presisering i plan- og bygningsloven av hvilken type tiltak som skal defineres som enkle tiltak og behandles etter § 95 b – Enkle tiltak.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1654)

S a k n r . 10

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forenkle § 93 slik at færre tiltak blir søknadspliktige.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1654)

S a k n r . 11

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å utvide meldingsordningen til å omfatte mindre og enkle tiltak til næringmessig og privat bruk med bruttoareal inntil 300 m².»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1654)

S a k n r . 12

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å reetablere ordningen med kommunal byggkontroll ute på byggeplassene for mindre private tiltak som bolighus.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1654)

S a k n r . 13

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forenkle og redusere antall funksjoner som krever ansvarsrett.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1654)

S a k n r . 14

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å redusere antall tiltaksklasser fra 3 til 2.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1654)

S a k n r . 15

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å tilbakeføre mer myndighet til tiltakshaver slik at denne selv kan stå ansvarlig for søknad og kontroll på egne private tiltak.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1655)

S a k n r . 16

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å avvikle det sentrale registeret for godkjenning av ansvarlige foretak og i stedet tilrettelegge for at bransjen selv i egen regi kan opprette et sentralt bransjeregister der foretakene på frivillig grunnlag er oppført med sine dokumenterbare kvalifikasjoner.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1655)

S a k n r . 17

Forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag slik at dispensasjoner gis en varighet på 10 år.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1655)

S a k n r . 1 8

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fastsette i forskrift at midlertidig brukstillatelse skal gis innen en uke.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1655)

S a k n r . 1 9

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003 (jf. Innst. O. nr. 38):

«Stortinget ber Regjeringen fastsette regelverk med ikrafttredelse senest 1. juli 2004, for bortfall eller reduksjon av byggesaksgebyr ved brudd på tidsfrister.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1655)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering.
Det foreligger ikke noe voteringstema i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å avvikle dagens system med dokumentert egenkontroll for ansvarlige foretak og i stedet etablere en ordning der tiltakshaver har rett til å engasjere enten kommunen eller annen uavhengig byggkontrollør til å forestå det nødvendige faglige tilsynet med tiltakets kvalitet og fremdrift.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 74 mot 22 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.14.46)

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at forenklingsetvalget som ble nedsatt 15. mars 2002, øker tempoet i sitt arbeid og avlegger endelig innstilling ved utgangen av 2003.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.15.13)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for fastsetting av gebyrnivået for behandling av byggesaker i kommunene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.15.53)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag slik at ved avslag på byggesøknad får søker refundert byggesaksgebyret i sin helhet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 17 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.16.26)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endringer i plan- og bygningsloven som i hensiktsmessig grad er basert på bestemmelsene i loven slik den var før 1. juli 1997, dersom det ikke innen utgangen av 2003 foreligger en evaluering av lovreformen som klart påviser at kvaliteten på bygg er blitt vesentlig bedret som en følge av lovreformen fra 1995.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.16.54)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovforslag om å innføre en maksimal tidsfrist på 2 uker for kommuner til å oversende klagesaker etter plan- og bygningsloven til fylkesmannen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.17.24)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre en frist på maksimalt 2 uker for Fylkesmannens behandling av saker der en klage har gitt utsatt iverksetting.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.17.49)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en presisering i plan- og bygningsloven av hvilken type tiltak som skal defineres som enkle tiltak og behandles etter § 95 b – Enkle tiltak.»

Arbeiderpartiet har varslet at de støtter forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 59 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.18.19)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forenkle § 93 slik at færre tiltak blir søknadspliktige.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.18.42)

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å utvide meldingsordningen til å omfatte mindre og enkle tiltak til næringsmessig og privat bruk med bruttoareal inntil 300 m².»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.19.08)

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å reetablere ordningen med kommunal byggkontroll ute på byggeplassene for mindre private tiltak som bolighus.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.19.33)

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å forenkle og redusere antall funksjoner som krever ansvarsrett.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.19.56)

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å redusere antall tiltaksklasser fra 3 til 2.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.20.23)

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å tilbakeføre mer myndighet til tiltakshaver slik at denne selv kan stå ansvarlig for søknad og kontroll på egne private tiltak.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.20.47)

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å avvike det sentrale registeret for godkjenning av ansvarlige foretak og i stedet tilrettelegge for at bransjen selv i egen regi kan opprette et sentralt bransjeregister der foretakene på frivillig grunnlag er oppført med sine dokumenterbare kvalifikasjoner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.21.19)

Votering i sak nr. 17

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Torbjørn Andersen på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag slik at dispensasjoner gis en varighet på 10 år.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.21.41)

Votering i sak nr. 18

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fastsette i forskrift at midlertidig brukstillatelse skal gis innen en uke.»

Presidenten regner med at SV ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes med 84 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.22.23)

Votering i sak nr. 19

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 13. januar 2003:

«Stortinget ber Regjeringen fastsette regelverk med ikrafttredelse senest 1. juli 2004, for bortfall eller reduksjon av byggesaksgebyr ved brudd på tidsfrister.»

Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet har opplyst at de støtter forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

S a k n r . 2 0

Referat

1. (138) Statlige tilsyn (St.meld. nr. 17 (2002-2003))

Presidenten: Presidenten foreslår at meldingen sendes familie-, kultur og administrasjonskomiteen.

Carl I. Hagen har bedt om ordet.

Carl I. Hagen (FrP): Stortingsmeldingen om statlige tilsyn er en meget komplisert sak som kunne vært behandlet i forskjellige komiteer og på forskjellige måter. Det vanlige har jo vært at det har vært en stortingsmelding for hvert tilsyn, som har vært behandlet av fagkomiteen for det tilsynet her i Stortinget. Nå er det mange tilsyn, og det er generelle ting som er felles for tilsynene. Jeg vil likevel få lov til å si at når jeg støtter presidentens forslag, er det fordi det ikke er noen hindring for at familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, dersom den f.eks. ønsker å få vite om synspunktene til samferdselskomiteen når det gjelder det som berører Luftfartstilsynet eller Post- og teletilsynet, som samferdselskomiteen vanligvis stiller med og har mer kunnskaper om, åpner for at samferdselskomiteen kan få komme med et dokument hvis den har ønsker om det. For jeg synes det vil være litt rart om fagkomiteene skal være avskåret fra å komme med en mening når det gjelder sine «egne» tilsyn. Dette gjelder områder hvor de vanligvis har mye mer kompetanse og kunnskap, det være seg f.eks. om konsekvensen for brukere og funksjonaliteten hvis tilsyn flyttes.

Jeg tar altså ikke opp noe annet forslag, men jeg anmoder familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om å la de andre fagkomiteene som er berørt av meldingen, få avgi synspunkter i denne innstillingen.

V o t e r i n g :

Presidentens forslag bifaltes enstemmig.

Videre ble referert:

2. (139) Forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund, Åslaug Haga, Rune J. Skjælaaen og Magnhild Meltveit Kleppa om å fjerne fordelsbeskatningen av arbeidsgivers betaling av månedskort til kollektivtrafikk for arbeidstaker (Dokument nr. 8:49 (2002-2003))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
3. (140) Oslo kommune sender skriv datert 15. januar 2003 med uttalelse fra bystyret om skattepolitikk og fordeling av skatteinntekter
Enst.: Vedlegges protokollen.

Møtet hevet kl. 13.25.
